

a bohoslužebných potřeb. Připomněli přitom, že se hostie užívalo v počátcích Jednoty, v některých sborech i potom. A všeobecně se usnesli na otázku, „jak se k *učení našemu neb i jiných jednot* s námi smýšlejících míti sluší“, že nemá býti jedno druhým zlehčováno, cizímu pak se nemá dávat přednost před domácím; darů Božích má si každý Bratr vážit „všudy a zvláště doma v Jednotě“ [D 147, 149]. Překotným změnám se tedy i nyní bránili.

Rozumí se, že zrušení druhého křtu Bratřím pochválil *Luther*, když k němu počátkem příštího roku [1535] přišli dva Bratři — patrně Augusta s Jiřím Izraelem — aby na vlastní oči poznali skutečný život luterské církve a aby od vitemberských učitelů získali posudek o svých rádech. Za čtyřnedělního pobytu ve Vitemberku, kam přišli s doporučujícími listy B. Bavoryňského, hovořil s nimi doktor Martin často a spolu s Filipem Melancthonem jejich rady schválil s přáním, aby i u nich v saských církvích mohla být zavedena přísnější kázeň. Bratři pak shledali, že se v Čechách o uvolněnosti mravního života mezi luterány mluví s přílišnou nadsázkou. Mířili původně až k Rýnu, ale nepokoje za války s münsterskými novokřtenci je zdržely od další cesty. I tak se vraceli s novým úspěchem. Pochvalné vyjádření obou vitemberských učitelů znamenalo Bratřím souhlas s rády, pro něž byli doma křivě posuzováni právě i od těch, kdo k Vitemberku hleděli jako k místu autoritativnímu.

A O PŘIBLÍŽENÍ k těm, kdo se v *církvi podobojí* Lutherovu učení otvírali, šlo v Jednotě zejména B. Augustovi naléhavě. Bratry přece spojoval s utrakvisty společný husitský původ, společný jazyk a rod, společný odpor vůči Římu. Byli si toho dobře vědomi. Luterství přiblížilo Bratřím podobojí obsahem své zvěsti. Mnohé, co bylo prve Jednotě vytýkáno jako kacířství, přijali nyní mnozí i v české církvi. Bratři pak se své strany zanechávali leccos z toho, co je od podobojích lišilo. Není na čase urychlit tento vývoj?

B. Augusta se o to pokoušel kolikerym způsobem. Již r. 1532 se obrátil k utrakvistické veřejnosti spisem, jímž propagoval jádro Lutherova učení. Při jeho až prudké agilitě se mu rozumělo, že bude k širokému čtenářstvu promlouvat řečí nalé-

havou a přiléhavou. Zvěst o jistotě spasení není mu jen odpovědí utišující zneklidnělé svědomí, ale i výzvou k protestu proti těm kazatelům a kněžím, kteří připravují lid o nejvzácnější poklad evangelia. Propagaci této výzvy spojuje tu hned nadpisem s chválou prostoty a chudoby: „Rozmlouvání jednoho muže učeného, čest a rozkoš světa více nežli Boha milujícího, druhého neučeného, několi sedlského, však Boha a spasení znajícího člověka“. V ústředí spisu je důkaz, že člověk může a má dojít *jistoty spasení*, a to cestou sebepoznání, pokání a víry. Učený kněz odporuje, sedlák jeho biblické doklady vyvrací, užívaje přitom opraveného textu a nového, nescholastického výkladu Písma. Oba rozmlouvající jsou představeni jako muži z církve podobojí. Jejím kněžím vytýká Augusta nedbalost o duchovní vzdělání lidu a hamižnou zřítnost na úkor pracujícího sedláka, jež nechávají v nejistotě Boží milosti, aby tím více těžili z jeho darů, přinášných v úzkosti svědomí za domnělé prostředky spasení. Jak zbyteční tvorové jsou takoví kněží, oč platnější je duchovní služba bratrských kněží-řemeslníků!

Spis [ostatně anonymně vydaný] směřuje proti staroutrakvistům a chce *podepřít novoutrakvismus*. Obě tyto strany trvaly vedle sebe v církvi podobojí ve vzájemné soutěži; mocenské převahy mohl se ovšem dovolávat králi milý staroutrakvismus. Tehdejší *administrátor* konsistoře podobojí *Václav Unhošťský* náležel ke straně pokrokové, byl však poután ohledy na staroutrakvisty, od nichž zakoušel mnoho potíží, takže konal svůj úřad s častým stýskáním. Vůdčího postavení v církvi zřejmě neměl. Nebylo od samého počátku mnoho naděje na zdar jednání, které s ním asi r. 1534 tajně navázal Augusta, aby připravil tou cestou půdu pro sblížení Jednoty s novoutrakvistickým kněžstvem. Pokus o dohodu byl v samých počátcích přerušen staroutrakvisty, když se styky administrátorovy s bratrským seniorem přece jen pronesly. Patrně právě pro ně byl Unhošťský v květnu r. 1534 nařčen od svých kněží z pikartství.

Nezdar jednání s kněžími vedl Augustu k tomu, že se ještě určitěji než v prvním spise obrátil na utrakvistické *laiky*, aby v „Knížce bez titule“ [1534] opět pojednal o otázce jistoty spasení,